



Tartu Linnavolikogu

08.11.2018 nr 1-5/15915

## Vastus arupärimisele Tartu vangla kohta

Tartu Linnavolikogu liikmed Eva Loskit, Ruuben Kaalep, Peeter Laurson, Jüri-Ott Salm, Indrek Särg ja Kaja Tarto esitasid 11.10.2018 arupärimise, milles käsitlesid olukorda Tartu vanglas.

Arupärijate hinnangul on Tartu vanglas kinnipeetavate arv ja Tartu vanglasse paigutatud kinnipeetavad (lähtuvalt nende poolt toimepandud süütegude liigist) Tartu linnale ohtlikud. Arupärimises leitakse, et kuna enamik Tartu vangla kinnipeetavaid ei pärine Lõuna-Eestist, siis ei ole Tartu vanglas võimalik korraldada kohalike kinnipeetavate tööhõivet, mille tõttu ei saa sellised kinnipeetavad oma peresid toita ja tekitatud kahjusid hüvitada. Samuti leitakse arupärimises, et Tartu vangla on täidetud mujalt toodud narkomaanide ja seksuaalpervertidega, kelle järk-järguline vabanemine toob Tartule täiendava seksuaal- ja narkokuritegude koorma ning narkootikumide levitamise hoogustumise.

Soovin seoses esitatud arupärimisega juhtida tähelepanu alljärgnevale.

1. Vangistuseseaduse § 5 lg 1 kohaselt sätestatakse kinnipeetava ja vahistatu vastuvõtmiseks pädev vangla täitmisplaanis. Täitmisplaani kinnitamine kuulub sama paragrahvi lõike 3 kohaselt valdkonna eest vastutava ministri (Justiitsminister) pädevusse.
2. Justiitsminister on kehtestanud "Täitmisplaani" oma 25.03.2008 määrusega nr 9 ja nimetatud määrust on seni muudetud enam kui kümnel korral.
3. Justiitsministri 25.03.2008 määrusega nr 9 kehtestatud „Täitmisplaani“ järgi on Tartu vanglasse paigutatud kõik Lõuna-Eesti piirkonna vahistatud ning valdav osa selle piirkonna süüdimõistetutest. Kuna Eestis on kolm vanglat (Lääne-Eestis vanglat ei ole) ja vangide jaotumine erinevate piirkondade vahel ei ole proportsioonis vanglakohtade arvuga, siis on Justiitsministeerium lähtunud arusaadavast vajadusest vange vanglate vahel ümber jagada. Nii paigutatakse näiteks Lõuna-Eesti elukohaga tugevdatud järelevalve vajadusega ohtlikud vangid Jõhvis asuvasse Viru vanglasse.
4. Käesoleva aasta 15. oktoobril jõustusid Justiitsministri 25.03.2008 määruse nr 9 muudatused, mille tulemusena hakkab Tartu vangla vangide arv langema. Võrreldes varasemaga paigutatakse nüüd kinnipeetavad vanglasse peamiselt elukoha järgi, mistõttu Tartu vanglasse paigutatavate teistest piirkondadest pärit kinnipeetavate hulk väheneb.
5. Ei vasta tõele väide, et kohapealsetele vangidele on Tartu vanglas ettenähtud üksnes kolm sektsiooni. Tartu vanglas on kokku 21 sektsiooni, millest viis tegelevad tänase seisuga uimastisõltlaste rehabilitatsiooniga. Ükski vang, kellele on rehabilitatsiooniteenused vabanemiseks vajalikud, ei jää neist ilma, sõltumata nende elukohast väljaspool vanglat.
6. Uimastisõltlaste paigutamine Tartu vanglasse sätestati täitmisplaani jõustumisel 15.04.2008, seksuaalkurjategijate paigutamine Tartu vanglasse jõustati 15.01.2011. Seega on mõlemad

sihtgrupid paiknenud Tartu vanglas juba pikemat aega. Tartu vanglas saavad rehabilitatsiooniteenuseid ka Tartu vangla piirkonna seksuaalkurjategijad ja narkootiliste ainete sõltuvushäiretega vangid.

7. Kui vaadelda kuritegevuse määra muutust ajas Tartumaal, saab välja tuua tugeva langustrendi – nimelt „Kuritegevus Eestis 2007“ andmetel pandi Tartumaal 10 000 elaniku kohta toime 367 kuritegu. Sama andmekandja 2016. aasta kohta näitab, et 2016. aastal pandi Tartumaal toime 201 kuritegu 10 000 elaniku kohta. Seega ei pea paika väide, et nimetatud sihtgruppide paigutamine Tartu vanglasse suurendab antud piirkonna kuritegevust. Eeltoodud kinnitab ka kinnipeetavate käitumispraktika - üldjuhul naasevad kinnipeetavad vabanemisjärgselt enda senisesse elukohta. Samuti toimub kriminaalhooldus (tingimisi ennetähtaegse vabanemise korral) elukohajärgses kriminaalhooldusosakonnas ning ka avavanglasse paigutamisel lähtutakse asukoha valikul ennekõike vangi elukohast.

8. Tartu politseijaoskonna hinnangul ei ole Tartu vangla politseijaoskonna tegevustesse ega ka Tartu linna kuritegevusesse märkimisväärset panust andnud. Tegemist on keskmisest kõrgemat turvastandardit omava asutusega ja politseijaoskonna hinnangul politsei väga hea partneriga. Tegemist on turvalisuse vaates olulise institutsiooniga, millel on kogukonnas sotsiaalset turvatunnet suurendav mõju. Ka Tartu politseijaoskond kinnitab praktikat, et vanglast vabanenud suunduvad enda kinnipidamiseelsele elukohta.

9. Kuigi kohalikel omavalitsustel puudub vanglate tegevuse korraldamisega seonduv otsene roll ja otsustuspädevus, on Tartu Linnavolikogu oma 05.12.2002 otsusest nr 30 ja 18.12.2003 otsusest nr 249 lähtuvalt võtnud Tartu vangla tegevuse korraldamisega seotud küsimused linnavolikogu ja linnavolikogu alaliste komisjonide arutada. Kui arupärimise esitajatel on soov Tartu vangla tegevusega seotud küsimuste üle sisuliselt arutleda, siis volikogu liikmetel ja volikogu komisjonide liikmetel on selline võimalus kogu aeg olemas olnud. Selliste arutelude puudumine pigem kinnitab arusaama, et Tartu vangla tegevusega seoses sisulisi olulisi probleeme ei esine ja käesoleva arupärimise esitamine on kantud muudest motiividest.

10. Juhin arupärimise esitajate tähelepanu ka asjaolule, et arupärimises käsitletud teemadering omab selget puutumust Justiitsministeeriumi poolt kokku kutsutud vanglakomisjonide tegevusega. Justiitsministeerium on moodustanud ka Tartu vangla vanglakomisjoni. Vanglakomisjon aitab vangla juhtkonnal korraldada vangla tööd, sealhulgas abistada juhtkonda vangide paigutamise, õppimise, töötamise, toitlustamise, meditsiinilise teeninduse, järelevalve ja teiste karistuse täideviimisega seotud küsimuste lahendamisel.

Lugupidamisega

*/ allkirjastatud digitaalselt /*

Urmas Klaas

linnapea